

SOU 2015:68

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar

Tjänstepension – tryggandelagen och skattereglerna

Svenska Aktuarieföreningen (Aktuarieföreningen) vill härmed som remissinstans ge sina synpunkter på utredningen "Tjänstepension – tryggandelagen och skattereglerna". Aktuarieföreningen lämnar synpunkter på följande författningsförslag

- Tryggandelagen (1967:531) avseende förslag kring definition av intjänande avseende avgiftsbestämd pension, grunder för värdering av utfästelser enligt allmän pensionsplan, försäkrade förmåner och flexibilitet vid utbetalning samt flytträtt.
- Inkomstskattelagen (1999:1229) avseende förslag till förändring av förtroendevaldas pension och utbetalningsvillkoren för en pensionsförsäkring.

Aktuarieföreningen anser att tryggandelagen behöver moderniseras och vill inledningsvis anföra att ansatsen till författningsförslagen presenterade i SOU 2015:68 är bra. Aktuarieföreningen välkomnar utredningens ansats till ändrad lagstiftning avseende bland annat byte av tryggandeform, uppfyllnad av stiftelse vid underskott och möjlighet till flexibilitet vid utbetalning.

Aktuarieföreningen är även positiv till den generella språk- och begreppsmodernisering som föreslås samt till de tydliggöranden som görs avseende ett antal centrala begrepp som t ex begreppet allmän pensionsplan. Aktuarieföreningen bedömer att ändringsförslagen kommer att underlätta läsningen och tillämpningen av lagstiftningen.

Även om utredningens uppdrag inte har varit att modernisera språket i inkomstskattelagen vill Aktuarieföreningen framhålla att det finns betydande utrymme för språklig modernisering även i denna lag.

Aktuarieföreningen noterar att utgångspunkten för betänkandet är ITP-planens båda avdelningar (ITP1 och ITP2) och ställer sig i samband med detta frågande till om det är en bra utgångspunkt för framtida lagstiftning inom tjänstepensionsområdet. Aktuarieföreningen medger att det är en naturlig utgångspunkt i och med att ITP-planen historiskt har betraktats som norm för utformning av tjänstepensionsavtal inom en rad olika sektorer på det svenska avtalsområdet. Aktuarieföreningens utgångspunkt är dock att det finns relevanta funderingar att belysa, däribland saknaden av fler kreditförsäkringsgivare på den svenska marknaden.

Tryggandelagen

Intjänande avgiftsbestämd pension

Utredningens förslag till intjänande i avgiftsbestämd pension, att tillämpa när utfästelsen ej anger regler, beskrivs i sista stycket § 2. Denna del av paragrafen är svårtolkad.

En avgiftsbestämd pension tjänas alltid in i den takt varmed betalningar eller avsättningar sker. I den mån det kan förekomma andra intjänanderegler för sådan pension har Aktuarieföreningen svårt att föreställa även om olika regler för bestämmande av premie kan förekomma såsom t.ex. frilagd premie eller åldersberoende premietrappor.

Aktuarieföreningens tolkning av förslaget är att avsättningar / betalningar till pension enligt avgiftsbestämd utfästelse ska ske i den takt arbete utförs. Aktuarieföreningen anser att ett förtydligande är motiverat.

Beräkningsgrunder för pensionsutfästelser

Förmånsbestämd pensionsutfästelse

Beräkningsgrunder för förmånsbestämd pension krävs för att beräkna värdet på den reservering som arbetsgivaren ska ta upp i redovisningen. För pensionsutfästelser som följer av allmän pensionsplan ska de grunder som anges i planen tillämpas.

För pensionsutfästelser som inte följer av allmän pensionsplan föreslår utredningen i § 4 att dessa antaganden var för sig ska vara betryggande. Aktuarieföreningen anser att dessa antaganden i stället ska väljas på ett aktsamt sätt eftersom det är fråga om tjänstepension.

Avgiftsbestämd pensionsutfästelse

Vid avgiftsbestämd pensionsutfästelse bestäms pensionsreserven i huvudsak såsom tillförda premier och avkastning i enlighet med utfästelsen och eventuellt värderingen av kopplade tillgångar. För avgiftsbestämd pension krävs beräkningsgrunder för att beräkna det pensionsbelopp som motsvarar arbetsgivarens reservering i balansräkningen.

För pensionsutfästelser som följer av allmän pensionsplan ska de grunder som anges i planen följas för bestämning av pensionsbelopp. I den mån sådana grunder inte anges i planen gäller samma bestämmelser som för pensionsutfästelse som inte följer av allmän pensionsplan.

För pensionsutfästelser som inte följer av allmän pensionsplan är utredningens förslag i § 4f att aktsamma antaganden ska tillämpas vid beräkning av dessa belopp. Aktuarieföreningen tillstyrker tillämpningen av aktsamma antaganden.

Aktuarieföreningen vill samtidigt understryka att därmed måste avses aktsamma prognosantaganden lämpliga för att bestämma pensionsbelopp och som beaktar möjligheterna till framtida avkastning i de avgiftsbestämda utfästelserna.

Aktuarieföreningen noterar att det inte är otänkbart att Finansinspektionens verkställighetsföreskrifter kommer att innebära skillnader i förhållande till beräkningsgrunder enligt allmän pensionsplan. Föreningen har dock inte några invändningar mot att sådana skillnader kan uppstå.

Inkomstskattelagen

Förtroendevaldas pension

Utredningen konstaterar att skattereglerna, såsom de är utformade idag, innebär att förtroendevalda och liknande uppdragstagare behandlas annorlunda än anställda och näringsidkare när det gäller möjligheten att bygga upp ett pensionskapital med obeskattade medel. Utredningen nämner också att det funnits frågetecken kring huruvida detta problem varit del av utredningens uppdrag och frågan har därmed inte behandlats under arbetet.

Aktuarieföreningen håller med utredningen om att det är angeläget att förtroendevaldas och andra uppdragstagares pension bör utredas. Vi anser att även deras pensionsavtal/ reglementen ska kunna tryggas i försäkring. Vi anser att det lämpliga sammanhanget borde vara i denna översyn av inkomstskattelagen.

Utbetalningsvillkoren för en pensionsförsäkring

Vad utredaren vill åstadkomma är tydligt om man läser på s. 295 i betänkandet, men det kan ifrågasättas om det är lika tydligt i den föreslagna lagtexten. Det framstår inte som självklart att ordet ”återbäring” utan närmare specifikation i lagtexten kan likställas med belopp som beror på tilldelning av överskott. Ett förtydligande är därför motiverat enligt Aktuarieföreningens bedömning.

Utredningen förslag till ny lydelse av 58 kap. 15 § IL inkluderar 1) fondförsäkring, 2) depåförsäkring och 3) ”vanlig” traditionell livförsäkring med garanti och möjlighet till tilldelning av överskott, dock inte traditionell livförsäkring där överskottsmodellen likställs med villkorad återbäring.

Enligt Aktuarieföreningens tolkning är utredarens avsikt att tillåta variation uppåt och nedåt i de utbetalda beloppen även under de första fem åren så länge som dessa beror på värdeförändringar av till förmånstagarna förmedlad avkastning, vilket också kan bero på förändrade prognosgrunder. Såsom aktuarieföreningen uppfattar denna avsikt så ska den gälla samtliga typer av pensionsutfästelser oavsett tryggande även om avsikten är begränsad till belopp som inte är garanterade.

En enkel tolkning av utredarens avsikt synes vara att utbetalade belopp ej får prognostiseras sjunka i en utfästelse om den antagna avkastningen som förmedlas till förmånstagarna är 0%.

Vid ett förtydligande av lagtexten synes det lämpligt att skrivningarna utgår från den grundläggande avsikten och det gemensamma i olika typer av försäkringar och trygganden snarare än genom en teknisk uppräknings av de alternativ som förekommer på den svenska marknaden då en sådan alltid riskerar att förbigå delar. Skrivningen ska samtidigt vara sådan att det klart framgår att den omfattar samtliga former av försäkring och tryggande för avdragsgill pensionsutfästelse och att också sänkningar till följd av ändrade prognosgrunder omfattas.

Aktuarieföreningen tillstyrker samtidigt utredarens avsikt att i 58 kap. 15 § IL dels inkludera depåförsäkringar, dels förtydliga att man vid tillämpningen av femårsregeln även ska bortse från förändringar av belopp som är kopplade till andra traditionella livförsäkringar än

depåförsäkring. Av utredningens ändringsförslag framgår det dock inte tydligt att ”återbäring” kan likställas med belopp som beror på tilldelning av överskott eller ändrade prognosgrunder.

Om Svenska Aktuarieföreningen

Svenska Aktuarieföreningen utgör en sammanslutning av personer, som utövar aktuariell verksamhet i Sverige eller eljest har intresse för sådan verksamhet eller därmed besläktad vetenskaplig forskning. Föreningens ändamål är bland annat att främja aktuarievetenskapen, att främja god utbildning och vidareutbildning av aktuarier samt att avge yttranden om ämnen inom föreningens intresseområden.

För Svenska Aktuarieföreningen

Jan Åke Persson
Ordförande